

mikroflóry a objav stôp suchozemských dinozaurů z Tichej doliny. Zúčastnili sa aj na výskume marinného fatranského a norovického súvrstvia obsahujúcich zvyšky diverzibilných asociácií foraminifer, konodontov, koralov, bivalvií, gastropódov, brachiopódov, ostnokožcov a rýb (Gaździcki, Zawadzka, Roniewicz, Duffin, Radwański atď.). Slovenskí a poľskí paleontológovia v spolupráci podrobne komplexne a moderne spracovali sukcesie organizmov v sledovaných profiloch týchto súvrství (Gaździcki — Michalík — Planderová — Sýkora atď.). Táto metóda ešte len čaká na svoje uplatnenie pri štúdiu ďalších tatranských mezozoických súvrství.

Veľkú pozornosť, ktorú poľskí paleontológovia tradične venovali výskumu jurských uloženín, priniesla unikátne nálezy a objavy: stromatolitické útvary v strednojurských sedimentoch, nálezy najstarších jurských faun foraminifer a ostrakódov v Karpatoch, nové poznatky o faunách brachiopódov, amonitov a ich aptychov, ako aj ďalších organizmov, ktoré sa pomerne hojne vyskytujú vo vývoch jurských sedimentov Vysokých Tatier (Szulcowski, Błaszczyk, Gaździcki, Gąsiorowski, Uchman a i.). Z vrstiev najvyššej jury sú známe zvyšky tintinnid a iných problematik, spod svahov Osobitej fauna s Pygoe diphya (Kotański, Radwański).

Oveľa menej je známa fauna kriedových uloženín najmä z pelagických vápencov „neokómskej fácie“. Pre neúplnosť zberu a nedostatok moderných štúdií ju iba ťažko možno korelovať so súdobými fosílnymi asociáciami ostatných častí Západných Karpát. Lepšie poznané sú mladšie horizonty vyvinuté v „urgónskej“ a „periurgónskej“ fácií, z ktorých bola opísaná fauna rudistov a koralov spreádzaná riasami. Unikátne spoločenstvá amonitov, ježoviek, gastropódov, brachiopódov a rybných zvyškov spolu s pelagickými stromatolitmi poskytli albské uloženiny tatrika.

V súčasnej dobe začína nové štádium paleontologického výskumu vo Vysokých Tatrách. Pozornosť sa zameriava nielen na viaceré dosiaľ málo známe skupiny organizmov, ale i na komplexné štúdie celých fosilných spoločenstiev v detailne skúmaných vrstvových sledoch. Paleoeologická a biostratigraficko-biogeografická problematika sa začína skúmať v spolupráci so sedimentológmi a biológmi. Pokračuje i úspešná spolupráca s československými špecialistami. Ďalší rozvoj a rozšírenie tejto užitočnej spolupráce aj na ďalšie okruhy problémov paleontologického štúdia v útvoroch Západných Karpát budú nesporným prínosom pre poľskú i československú paleontológiu.

Jozef Michalík

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

Ludovít Husák — Miroslav Král:
Rádioaktivita hornín, tepelný tok a hlbinná stavba vo vybraných oblastiach Západných Karpát (Bratislava 8. 11. 1984)

Pri výskume priestorového rozloženia zemského tepla sa začalo s prácami zameranými na určenie podielu rádioaktivity hornín na tepelnej produkcii. Prvé údaje z oblasti stredoslovenských neovulkanitov, Nízkych Tatier a Slovenského rudohoria dokazujú, že existuje určitá zákonitosť vo vzťahu týchto dvoch parametrov. V oblasti tatroveporika a stredoslovenských neovulkanitov vo vrstve obohatenej rádioaktívnym materiálom tvorí asi

40 % povrchového tepelného toku a aktívna vrstva zodpovedá približne hĺbke Conradovej diskontinuity. Neplatí to o gemerickej oblasti Slovenského rudohoria. Rádioaktivita granitoidov v podloží paleozoika je tu natoľko vysoká, že už vrstva s mocnosťou 6—7 km by spôsobila 40 % tepelného toku pozorovaného na povrchu.

Toto zistenie sa nezhoduje s niektorými súčasnými názormi o hlbinskej geologickej stavbe gemerika. Treba predpokladať značne menšiu mocnosť granitoidov v podloží sedimentárno-vulkanických hornín paleozoika gemerika, alebo nezvykle rýchly pokles rádioaktivity hornín s pribúdajúcou hĺbkou.